НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.No 51-554-04-196
Дата 27 / 05 2025 г.

ЧРЕЗ
Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
51-ТО НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

05
15

ДО
Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО КОНСТИТУЦИОННИ
И ПРАВНИ ВЪПРОСИ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, в определения срок за предложения преди второ гласуване, внасяме следните предложения за промени в приетия на първо гласуване на 10.04.2025 г. общ законопроект за изменение и допълнение на Семейния кодекс, № 51-553-37-21/16.04.2025 г.

1. Параграф 3, вариант 3 (относно чл. 59) се изменя така:

„§ 3. Член 59 се изменя така:

Родителски права след развода

Чл. 59. (1) Съдът решава въпросите относно упражняването на родителските права само ако някой от съпрузите е поискал това.

(2) Съдът определя местоживеенето на децата, режимът на личните отношения между децата и родителите включително при пътуване на детето в чужбина, издаването на личните документи за това, както и издръжката на децата.

(3) Съдът определя мерки относно упражняването на родителските права от единия или от двамата родители при условията на чл. 123, ал. 1, когато и двамата родители са заявили желание за възлагане на упражняването на родителските права и това е съответно на най-добрия интерес на детето. При всяко положение на делото съпрузите могат да предложат споразумение по всички или по някои от тези въпроси и със съдействие на медиатор.

(4) Определянето на режима на личните отношения между родителите и децата включва определяне на период или на дни, в които родителят може да вижда и взема децата, включително през училищните ваканции, официалните празници и личните празници на детето и на родителя, както и по друго време. Личните отношения може да се осъществяват и неприсъствено чрез телефонни разговори, писма и електронни съобщения и други подходящи средства за комуникация.

(5) Родителят, при когото детето живее, осигурява изпълнението на определения режим на личните отношения като съдейства на другия родител и му предоставя информация за детето. Той е длъжен предварително да уведоми другия родител, когато поради болест на детето, училищна заетост или друга основателна причина, определеният режим не може да бъде спазен и трябва да бъде променен за определен ден или седмица.

(6) Съдът решава въпросите по ал. 2 и 3 с оглед най-добрия интерес на детето, след като прецени всички обстоятелства като: възпитателските качества на родителите, включително данни за отчуждаващо поведение или домашно насилие, полаганите до момента грижи и отношение към децата, желанието на родителите, привързаността на децата към родителите, пола и възрастта на децата, възможността за помощ от трети лица - близки на родителите, социалното обкръжение и материалните възможности.

(7) Размерът на издръжката трябва да осигури условията на живот на детето, които е имало преди развода, освен ако това би създало особени затруднения на дължащия издръжка родител.

(8) Съдът изслушва родителите, както и децата при условията на чл. 15 от Закона за закрила на детето, взема становище от дирекция „Социално подпомагане“ и ако е уместно, изслушва и други лица. При данни, че е налице отчуждаващо поведение, съдът изслушва и вещо лице – психолог.

(9) По изключение, ако интересите на децата налагат това, съдът може да постанови те да живеят при дядо и баба или в семейство на други роднини или близки, с тяхно съгласие. Ако това не е възможно, детето се настанява в приемно семейство или социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа, посочени от дирекция „Социално подпомагане“. Във всички случаи съдът определя подходящ режим на лични отношения между детето и родителите.

(10) При необходимост съдът определя подходящи защитни мерки за осигуряване на изпълнение на решението по ал. 2 и 9 като:

1. осъществяване на личните отношения в присъствието на определено лице;

2. осъществяване на личните отношения на определено място, включително в защитена среда, осигурена от доставчик на социална услуга по настоящия адрес на детето или по местопребиваването му, под надзор на психолог или социален работник;

3. поемане на разходите за пътуване на детето, а ако е необходимо - и на лицето, което го придружава.

(11) Ако обстоятелствата се изменят, включително при искане за промяна в местоживеенето на детето в друго населено място или в чужбина или при неспазване на режима за лични отношения, съдът по молба на единия от родителите, по искане на дирекция „Социално подпомагане“ или служебно може да измени постановените по-рано мерки и да определи нови. Съдът може да възложи на съответната Дирекция „Социално подпомагане“ изготвяне на доклад, въз основа на който да прецени необходимостта от служебно образуване на производство по тази алинея.

Мотиви:

С предложенията се създава възможността упражняването на родителските права от двамата родители да може да бъде определено освен чрез споразумение и с акт на съда. Промените отчитат действащата редакция на чл. 59 и Тълкувателно решение № 1 от 3.07.2017 г. на Върховния касационен съд по дело № 1 от 2016 г. на ОСГК, с което се изключва възможността родителски права да бъдат предоставени за упражняване на двамата родители, когато няма споразумение между тях.

С предложената редакция на чл. 59 ал. 1 - 3 се урежда, че когато няма направено искане от родител за възлагане на родителските права след развода, двамата родители продължат да упражняват заедно родителските права и задължения.

Създава се възможността съдът, когато и двамата родители са заявили желание за възлагане на упражняването на родителските права, да определи упражняването на родителските права едновременно и на двамата родители, като се запазва възможността за уреждане на родителските права чрез споразумение и се допълва възможността за уреждането им чрез съдействието на медиатор.

Така предложените редакции дават възможност съдът да възложи упражняването на родителските права и на двамата родители след развода, когато такова искане е направено и от двамата, но след като прецени, че това съответства на най-добрия интерес на детето.

С редакцията на ал. 4 се урежда, че при определяне на режима на лични отношения се взимат предвид освен личните празници на детето и личните празници на родителя, на когото не са предоставени родителските права, като се създава възможността за осъществяване на личните отношения и неприсъствено чрез подходящи средства за комуникация.

Промените в ал. 5 във връзка с ал. 11 са ключови за обезпечаване изпълнението на постановените съдебни решения и привременни мерки. Създава се задължение за родители, при когото детето живее, да осигури изпълнението на режима на лични отношения и да информира другия родител, когато изпълнението е препятствано поради основателна причина като болест или училищна заетост. С цел гарантиране на това задължение с редакцията в ал. 11 се въвежда възможност при неспазването на определения режим на лични отношения, да бъде поискана промяна на вече определения режим, като тази възможност е предоставена и в хипотезите на промяна на местоживеенето на детето.

С редакциите в ал. 6 се прецизират критериите за преценка на съда при възлагане упражняването на родителски права. Съдът при определянето им освен най-добрия интерес на детето ще преценява и всички други обстоятелства, включително и данни за отчуждаващо поведение, както и домашно насилие.

2. В § 6, относно чл. 127, се правят следните допълнения:

1. В ал. 1, в изречение трето думата „Споразумението“ се заменя с „Утвърденото споразумение“.

2. В ал. 2 след думата „медиатор“ се добава „с изключение на случаите на домашно насилие“.

3. Създава се нов § 10:

§ 10. В чл. 138а ал. 3 се изменя така:

„(3) По предложение на дирекция „Социално подпомагане“ в производства по тази глава съдът с решението или с определението за привременни мерки може да определи ползване на задължителни социални услуги от родителите, самостоятелно или заедно с детето, както и да насочи

детето към ползване на социални услуги по чл. 23 и следващите от Закона за закрила на детето.“

4. Създава се нов § 11:

§ 11. Създава се чл. 138б:

„Привременни мерки

Чл. 138б. Привременните мерки по този кодекс и съобразно чл. 323 от Гражданския процесуален кодекс, касаещи дела за родителска отговорност, се постановяват по искане на страните или служебно от съда при всяко положение на делото от съответния съд, пред който делото е висящо.“

Мотиви:

С предложението в чл. 138а, ал. 3 се допълват правомощията на съда, като му се предоставя възможността при спор относно родителски права да определи ползване на задължителни социални услуги не само с решението, но и с привременна мярка, като се препраща към мерките за закрила на детето, уредени в Закона за закрила на детето. В новия чл. 138б, с цел обезпечаване интересите на детето, се предлага възможността съдът по искане на страните или служебно да може при всяко положение на делото да постановява предвидените в Гражданския процесуален кодекс и Семейния кодекс привременни мерки.

5. Създава се нов § 12:

§ 12. В допълнителните разпоредби се създава § 2а:

„§ 2а. „Пътуване на детето“ по смисъла на този кодекс е кратковременно напускане на територията на Република България с цел участие в училищни или извънкласни занимания, туризъм и други дейности, които не водят до промяна на местоживеенето на детето.“

6. В § 10 думите „ и чл. 127а“ се заменят с „чл. 127а от този закон и чл. 322 и 323 от Гражданския процесуален кодекс“.

Мотиви:

С предложението се предлага производствата по чл. 59, чл. 127 и чл. 127а от Семейния кодекс, както и чл. 322 и чл. 323 от Гражданския процесуален кодекс, заварени при влизането в сила на този закон, да се разглеждат по досегашния ред.

7. В § 11, вариант 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 1, буква „а“ думата „задължително“ се заменя с „може да“.
2. Създава се нова т. 2:

„2. В чл. 323, в ал. 3 накрая думите „същия съд“ се заменят със „съответния съд пред който делото е висящо.“

3. Досегашната т. 2 става т. 3.

Мотиви:

В съответствие с направеното редакционно предложение в чл. 59 се предлага създаването на легална дефиниция на термина „Пътуване на детето“ и се правят съответните промени в чл. 322, ал. 2 и чл. 323, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс.

ВНОСИТЕЛИ:

Хенрика Савева

Рая Назарска

Анна Александрова

Иван Иванов

Илиана Янкова